

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Хімічний факультет
Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено
на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
(протокол № 9/25 від «29» серпня 2025 р.)
Завідувач кафедри З. М. Яремко

Силабус з навчальної дисципліни
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
ОХОРОНА ПРАЦІ»,

що викладається в межах
освітньої програми «Системний аналіз і управління. Інтелектуальний
аналіз даних » першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для
здобувачів зі спеціальності F4 – Системний аналіз

Львів 2025

Назва дисципліни	БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ
Адреса викладання дисципліни	Кафедра безпеки життєдіяльності вул. Дорошенка, 41, м. Львів
Кафедра, за якою закріплений курс	Кафедра безпеки життєдіяльності вул. Дорошенка, 41, м. Львів каб. 97–99 (3-й поверх) тел.: +38-032-239-46-16 (завідувач кафедри) тел.: +38-032-239-45-47 (викладачі) e-mail: life.safety.dep@lnu.edu.ua www: https://chem.lnu.edu.ua/department/life-safety
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 12 Інформаційні технології, шифр та назва спеціальності – F4 Системний аналіз; освітньо-професійна програма “ Системний аналіз і управління. Інтелектуальний аналіз даних”
Викладачі курсу та їхня контактна інформація	Доц. Ващук В.В. (viktoriya.vashchuk@lnu.edu.ua) — лектор https://chem.lnu.edu.ua/employee/vashchuk-viktoriia-vadymivna-2 доц. Писаревська С.В. (solomiya.pysarevska@lnu.edu.ua), https://chem.lnu.edu.ua/employee/pysarevska-solomiia-vasylivna доц. Коник М.Б. (mariya.konyk@lnu.edu.ua), https://chem.lnu.edu.ua/employee/konyk-mariya-bohdanivna
Консультації з питань навчання по дисципліні	Консультації відбуваються в день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams. Для погодження часу <i>он-лайн</i> консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінки дисципліни	https://chem.lnu.edu.ua/department/life-safety
Інформація про дисципліну	Дисципліна « Безпека життєдіяльності та охорона праці » є нормативною дисципліною, яка викладається у першому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог нормативно-правових документів з питань гарантування безпечної життєдіяльності, зокрема до вимог Кодексу цивільного захисту України, закону України « Основи законодавства України про охорону здоров'я », закону України « Про правовий режим воєнного стану » та інших законодавчих документів і передбачає її вивчення за трьома змістовними модулями: <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека населення в сучасних умовах воєнного стану. 2. Безпека особи на роботі та в побуті. 3. Основи домедичної допомоги.
Коротка анотація дисципліни	Ми живемо в світі, який дуже динамічно змінюється. Нові матеріали, технології та продукти на їхній основі з'являються зараз набагато частіше, а нової інформації набагато більше, ніж ще 20 років тому. Буквально за одне покоління люди отримали нові можливості, а разом з тим — і нові ризики. Внаслідок цього зростає роль кожної людини у гарантуванні як власної, так і колективної безпеки. Дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці», як частина

обов'язкової програми, сприяє засвоєнню загальних компетентностей, які є важливими як для повсякденного життя, так і для успішної професійної діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» — це набуття здобувачами вищої освіти загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя, гарантування безпеки цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій, формування здоров'язбережувальної компетентності, направленої на забезпечення підтримки життя людини, яка знаходиться в невідкладному стані.

Завдання вивчення дисципліни передбачає формування елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини. Досягнення цього завдання забезпечується формуванням ряду компетентностей.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, дотримуючись вимог онлайн-безпеки;
- здатність до адаптації та дій в новій ситуації;
- здатність працювати як автономно, так і в команді та відповідати за якість виконаної роботи;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність планувати і управляти часом;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність працювати в команді;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, у вирішенні конкретних проблем, зокрема:
  - ✓ здатність використовувати набуті знання та вміння для підвищення рівня безпеки людини як у повсякденних умовах побуту та професійної діяльності, так і за надзвичайних ситуацій;
  - ✓ здатність використовувати алгоритми дій, які гарантують безпеку цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій;
  - ✓ здатність провести комплекс термінових заходів, спрямованих

на припинення дії чинників, що загрожують життю особи, стабілізацію її стану, полегшення страждань і підготовку постраждалого для відправлення до медичного закладу.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК/ФК):

- здатність здійснювати безпечну професійну діяльність з дотриманням норм здорового способу життя;
- здатність системно аналізувати свою професійну і соціальну діяльність, оцінювати накопичений досвід;
- здатність здійснювати безпечну професійну діяльність в умовах воєнного стану.

Програмні результати навчання (ПРН):

- розуміти закономірності та особливості функціонування організму людини, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань і вміти обґрунтувати рішення щодо збереження життя і здоров'я в умовах загрози та виникнення небезпечних і надзвичайних ситуацій та діяти відповідно до прийнятих алгоритмів;
- знати сучасні проблеми та головні завдання безпеки життєдіяльності та вміти на основі ризик-орієнтованого підходу повно та всебічно встановити рівень небезпечності середовища перебування людини, використовуючи різноманітні інформаційні джерела і діяти відповідно до концепції сталого розвитку;
- знати умови виникнення і розвитку небезпек, їхнього переростання у надзвичайні ситуації та вміти обґрунтувати рішення щодо збереження як особистого здоров'я, так і здоров'я співпрацівників в умовах загрози та виникнення небезпечних і надзвичайних ситуацій та діяти відповідно до прийнятих алгоритмів;
- знати прийоми надання домедичної допомоги у разі різних видів ушкоджень, невідкладних станів та нещасних випадків відповідно до алгоритмів та вміти надавати її;
- розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Рекомендована література

Базову літературу можна знайти у бібліотеках університету та мережі Інтернет, а посібники авторства викладачів кафедри до того ж викладені на сайті кафедри за посиланням: <https://chem.lnu.edu.ua/department/life-safety>

Базова

1. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / *Яремко З.М.* – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с.
2. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / *Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В.* – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с.

3. *Запорожець О.І.* Цивільний захист / *О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмуратов та ін.* – К. : «Центр навчальної літератури», 2019. – 264 с.
4. Довідник рятувальника: Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи з ліквідації наслідків радіаційних аварій. – К.: УкрНДПЦЗ, 2013. – 186 с. Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/upload/1/3/6/1/3/2021-9-6-dovidnik-ryatuvalnika-pri-radiaciinix-avariyax.pdf>.
5. Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту (затверджено наказом МНС від 13 липня 2010 № 544).
6. У разі надзвичайної ситуації або війни. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/content/pdf/NS-WAR.pdf>.
7. *Осипенко С.І.* Захист і самопоміч у надзвичайних ситуаціях : посібник / *С.І. Осипенко, О.В. Ткач.* – Київ : ДСНС, 2019. – 48 с.]. Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/upload/1/2/8/7/2/2020-6-16-3-zaxist-i-samopomic-a5.pdf>.
8. *Волянський П.Б.* Вживання в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / *П.Б. Волянський, О.Г. Барило, С.О. Гур'єв та інші.* – Харків: ФОП Панов А.М., 2016. – 189 с. Режим доступу: http://www.smilrada.gov.ua/sites/default/files/vyzhyvannya_v_umovah_ns_2016.pdf.
9. Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. – Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. – 64 с. Режим доступу: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf?sequence=72>.
10. Пам'ятка щодо правил поведінки (порядку дій) населення у разі виявлення підозрілого об'єкта, вибухонебезпечного предмета. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/pravila.pdf>.
11. Перша допомога. Довідник для населення від Товариства Червоного Хреста України. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%A1%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B E%D1%87%D0%BD%D0 % B 8 % D 0 % D 0 % B A - % D 0 % 9 0 % D 0 % B C % D 0 % B 5 % D 1 % 8 0 % D 0 % B 8 % D 0 % B A % D 0 % B 0 % D 0 % B D % D 1 % 8 1 % D 0 % B A % D 0 % B 8 % D 0 % B 9 - % D 0 % 9 A % D 0 % 9 A _last.pdf
12. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): методичний посібник / *В.О. Крилюк та ін.* – Київ: НВП “Інтерсервіс”, 2014 - 84 с. – ISBN 978-617-696-226-7.
13. Міжнародне гуманітарне право: Відповідаємо на ваші запитання. – Женева : МКЧХ, 2020. – 112 с. Режим доступу: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/12/IHL_Answers_to_your_questions_Ukr_web.pdf.
14. *Яремко З.М., Тимошук С.В., Писаревська С.В., Стельмахович О.Б.* Охорона праці : навч. посібник за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с.

Допоміжна

1. Важливі навички в періоді стресу: ілюстроване керівництво. Європейський регіональний офіс Всесвітньої організації охорони здоров'я. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/339150>.
2. Керівництво з надання першої психологічної допомоги для Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Довідковий центр з психосоціальної підтримки МФЧХ. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pscentre.org/wp-content/uploads/2019/05/PFA-Guide-low-res.pdf>.
3. *Kim Л.Я.* Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані / *Л.Я. Kim, Н.В. Наливайко.* — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. — 132 с. Режим доступу: https://lnu.edu.ua/life-safety/wp-content/uploads/2020/11/Book_Kit_FirstAid_2020.pdf.
4. Домедична допомога при мінно-вибуховій травмі : методичний посібник / *В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський та ін.* — Київ, 2016, — 75с.
5. Домедична допомога в умовах бойових дій: Методичний посібник / *В.О. Крилюк, Д.М. Сурков, С.О. Гур'єв, та ін.* — ТОВ «Ожива», 2022, — 76 с. ISBN 978-617-95015-2-4.
6. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том I : допомога травмованим на догоспітальному етапі : посібник / *С.О. Гур'єв, В.О. Кирилюк, Г.В. Загорій,* — Київ : Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстреної медичної допомоги, 2017. — 504 с. ISBN: 978-966-97688-2-7
7. *Мельцер Н.* Міжнародне гуманітарне право: загальний курс / *Н. Мельцер.* — Київ : МКЧХ, 2020. — 398 с. Режим доступу: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>.

13. Інформаційні ресурси Інтернет-мережі

1. Сайт кафедри безпеки життєдіяльності: <http://www.lnu.edu.ua/life-safety/>.
2. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Сайт Ради національної безпеки і оборони України: <https://www.rnbo.gov.ua/>.
4. Сайт Міністерства оборони України: <https://www.mil.gov.ua/>.
5. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>.
6. Сайт Міністерства культури та інформаційної політики України: <https://mkip.gov.ua/>.
7. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: <https://www.dsns.gov.ua/>.
8. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста: <http://www.icrc.org>.
9. Сайт Товариства Червоного Хреста України: <http://www.redcross.org.ua>.
10. Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: <https://www.who.int>.
11. Сайт Державної служби статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Матеріали проекту *dovidka.info* підготовлені у співпраці з Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Міністерством оборони України, Апаратом Головнокомандувача

Збройних сил України та громадськими організаціями: <https://dovidka.info/>.

13. Безкоштовний онлайн курс «Базова психологічна допомога в умовах війни». — [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+BPA101+2022_T2/about.
14. Програма від ЮНІСЕФ «Навчаємося мінної безпеки всією родиною». Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/mine-safety-for-the-family>.
15. Безкоштовний онлайн курс «Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів». — [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UDA+PRE101+2022_T2/about.
16. Безкоштовний онлайн курс для учасників освітнього процесу «Домедична допомога». — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Med+1/about>.
17. Канал youtube «Перша допомога» з навчальними відеороликами від БО Мальтійська Служба Допомоги. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/@user-gr4bx7fw5w/about>.
18. Якість повітря в Україні. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.iqair.com/ukraine>.

Основні законодавчі та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності.

1. Конституція України (ст. 3, 16, 17, 43, 45, 46, 49, 50).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 41–46, 52–92, 173–183).
3. Кримінальний кодекс України (ст. 115–145, 236–254, 305–327).
4. Кодекс України № 5403-VI «Кодекс цивільного захисту України».
5. Закон України № 1550-III «Про правовий режим надзвичайного стану».
6. Закон України № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану».
7. Національний класифікатор ДК 019:2010 «Класифікатор надзвичайних ситуацій».
8. Наказом МВС України від 6 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій».
9. Постанова КМУ від 24.03.2004 № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
10. Закон України № 15/98-ВР «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання».
11. Державні гігієнічні нормативи «Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)» (введено в дію постановою Головного державного санітарного лікаря України № 62 від 01.12.97).
12. Наказ МОЗ України від 06.04.2022 № 585 «Про затвердження Методичних рекомендації щодо дій у зонах ядерного ураження».
13. Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 408 «Регламент щодо проведення йодної профілактики у разі виникнення радіаційної аварії».
14. Правила пожежної безпеки в Україні (затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014).
15. Лист МОН України від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації "Перша психологічна допомога. Алгоритм дій"».

16. Постанова КМУ від 30.10.2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
17. Наказ МВС України від 10.07.2017 № 579 «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації».
18. Закон України № 2642-VIII від «Про протимінну діяльність в Україні».
19. Стандартна операційна процедура 12.10/ДСНС «Навчання населення ризикам, пов'язаним із поводженням з вибухонебезпечними предметами».
20. Постанова КМУ від 17.04.2019 № 372 «Про затвердження Правил позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами – наслідками війни».
21. Закон України № 2801-XII «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
22. Закон України від 05.07.2012 № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу».
23. Розпорядження КМУ від 22.05.2019 року № 383-р «Про схвалення Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги».
24. Наказ МОЗ України від 04.08.2021 року № 1627 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».
25. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 року № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».
26. Протокол про заборону або обмеження застосування мін, мін-пасток та інших пристроїв з поправками, внесеними 3 травня 1996 року (Протокол II з поправками, внесеними 3 травня 1996 року), що додається до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що наносять надмірні пошкодження або мають невибіркову дію (Протокол прийнято Законом № 1084-XIV від 21.09.99).
27. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (Дата набрання чинності для України: 24.08.1991).
28. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях.
29. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.
30. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими.
31. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни.
32. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року.
33. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року.
34. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III), від 8 грудня 2005 року.
35. Наказ МО України від 23.03.2017 № 164 «Про затвердження

Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України».

36. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6.042-99.
37. Державні будівельні норми України ДБН В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення».
38. Наказ МОЗ України від 08.04.2014 року № 248 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу»».
39. Закон України № 1264-ХІІ від «Про охорону навколишнього природного середовища».
40. Закон України № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».
41. Закон України № 2899-ІV «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення».
42. Закон № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори».
43. Закон № 1645-ІІІ «Про захист населення від інфекційних хворіб».
44. Закон № 4004-ХІІ «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
45. Наказ МОЗ України від 24.01.2020 № 185 «Про заходи щодо недопущення занесення і поширення на території України випадків захворювань спричинених новим коронавірусом, виявленим у місті Ухань (провінція Хубей, Китай)».
46. Закон № 1972-ХІІ «Про протидію поширенню хворіб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».

Тривалість курсу Один семестр (перший семестр І курсу).

Обсяг курсу Загальний обсяг — 90 год, зокрема 16 год лекцій, 16 год практичних занять і 58 год самостійної роботи. Змістових модулів — 3.

Очікувані результати навчання **Знання** – це концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, зокрема про:

- головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ;
- параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини;
- фізіологічні, психологічні та соціальні засади безпечної життєдіяльності;
- заходи цивільного захисту та головні положення особливого правового режиму воєнного стану;
- алгоритм підготовчих дій у разі загрози війни, головні небезпеки у разі ведення бойових дій для цивільного населення та заходи безпечного поведіння з мінами та вибухонебезпечними предметами;
- основні принципи надання домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Уміння – це розв’язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів з питань:

- оцінювання рівня небезпечності середовища перебування та обґрунтування заходів для гарантування безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного індивідуального та колективного рівня безпеки в надзвичайних ситуаціях;
- використання колективних та індивідуальних засобів захисту у разі бомбардування (укриття в захисних спорудах); дії небезпечних хімічних речовин і бойових отруйних речовин, наслідків радіаційної аварії та застосування ядерної зброї;
- евакуації з небезпечної території (зокрема, зони бойових дій);
- оцінювання ситуації на місці події у разі ушкоджень, невідкладних станів та нещасних випадків і надання необхідної домедичної допомоги людині (чи самодопомогу) у разі виникнення невідкладного стану.

Комунікація – це донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем та рішень власного досвіду в галузі професійної діяльності з питань безпеки життєдіяльності, зокрема у кризових ситуаціях.

Відповідальність та автономія – це управління комплексними діями або проектами та усвідомлення відповідальності за прийняття рішень у непередбачуваних умовах з врахуванням питань безпеки життєдіяльності.

Ключові слова

Небезпека, надзвичайна подія, надзвичайна ситуація, воєнний стан, ризик, оцінювання ризику, культура безпеки, концепція сталого розвитку, концепція допустимого ризику, системи безпеки, цивільний захист, заходи захисту, міжнародне гуманітарне право, протимінна діяльність, перша психологічна допомога, домедична допомога, екологічні проблеми, якість повітря, спосіб життя.

Формат курсу

Очний. *Розрахований як на змішану форму навчання, так і дистанційну.*

Методи навчання

Головними методами навчання є:

- словесні методи (активні лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань);
- наочні методи (мультимедійні презентації);
- практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій, використання манекенів-тренажерів та муляжів);
- проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності);
- електронне навчання (*e-learning*).

Підсумковий контроль, форма

Семестровий залік оформляють на підставі результатів виконання усіх видів навчальної діяльності упродовж семестру.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду

Дисципліна має три змістовні модулі, які охоплюють матеріал усіх тем.

Навчальні досягнення студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання:

<p>навчальної діяльності)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>індивідуальних завдань на практичних заняттях</i> [2 заняття, які оцінюють максимально у 9 балів, та 6 занять, кожне з яких оцінюють максимально у 7 балів, загалом — 60 балів; фактична кількість балів на кожному занятті є пропорційною до обсягу виконаного завдання, наприклад: 100 % виконання – 9 (7) балів, 75 % – 7 (5) балів, 50 % – 5 (4) балів, 25 % – 3 (2) бали]; • <i>письмового контрольного опитування</i> з використанням тестових технологій [оцінюють максимально у 40 балів за сумою балів, отриманих за виконання окремих тестових завдань]. <p><i>За активну роботу на заняттях (виступи, доповнення тощо) студенти отримують бонусні бали, до трьох балів максимально.</i></p>
<p>Питання до письмового контрольного опитування</p>	<p>Письмове контрольне опитування містить теоретичні та практичні питання, що винесені на лекції, практичні заняття та на самостійне опрацювання. Приклади питань доступні у системі електронного навчання на платформі Moodle (http://e-learning.lnu.edu.ua/).</p>
<p>Правила навчального процесу</p>	<p>Очікується, що здобувачі вищої освіти регулярно відвідують лекційні та практичні заняття. За своєчасне інформування викладачів про пом'якшувальні обставини, що впливають на відвідування, відповідають здобувачі вищої освіти.</p> <p>Мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації, а також окремі елементи, що можуть бути складовими відповідних технічних засобів чи пристроїв, дозволено використовувати лише з навчальною метою. У разі порушення цих вимог здобувач вищої освіти буде позбавлений права на продовження виконання практичної чи підсумкової роботи.</p>
<p>Академічна доброчесність</p>	<p>В Університеті діє політика дотримання академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти є відповідальними за знання та дотримання її вимог. Зокрема, в Університеті вимагається:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; • посилення на джерела інформації у разі використання невласних ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. <p>Детальнішу інформацію з цього питання можна знайти за посиланням: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання дисципліни буде надано після завершення аудиторних занять.</p>

СХЕМА КУРСУ

“Безпека життєдіяльності та охорона праці”

шифр та галузь знань – 12 Інформаційні технології

код та найменування спеціальності – F4 Системний аналіз

освітньо-професійна програма «Системний аналіз і управління. Інтелектуальний аналіз даних»

1 семестр, факультет прикладної математики

Вид заняття	Кількість годин	СР	Всього
-------------	-----------------	----	--------

	Ауд.	Л	ПС	ЛР		
К-сть годин в семестр	32	16	16		58	90
К-сть годин на тиждень	2	1	1		3,6	5,6

Тиждень	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
I	ПЗ 1. Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах. Сучасні підходи до управління безпекою життєдіяльності. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання. Соціологічне опитування щодо усвідомлення небезпечності певних чинників для життя людини в Україні. Вплив стресу на оцінювання небезпечних чинників у сучасних умовах.	Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.2 / І.11 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня, 9 балів
II	ЛК 1. Розвиток і безпека цивілізації. Чинники, які призвели до актуалізації питань безпеки життєдіяльності. Головне завдання безпеки життєдіяльності. Концепція сталого розвитку суспільства та концепції безпеки життєдіяльності. Міжнародне гуманітарне право (право війни): Женевські та Гаазькі конвенції. Міжнародні злочини та відповідальність за них. Порушення норм міжнародного гуманітарного права з боку російської федерації під час війни в Україні.	Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.2 / Б.13 / Д.7 / ЗН.27 – ЗН.35 / ЗН.39 – ЗН.46 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня
III	ПЗ 2. Моделювання небезпечних подій та оцінювання рівня індивідуального ризику. Небезпечні ситуації як сукупність багатофакторних подій, розподілених в просторі і часі. Системний підхід у забезпеченні безпеки життєдіяльності. Сучасні ризик-стратегії щодо зниження вірогідності реалізації небезпечних подій і мінімізації можливих негативних наслідків. Етапи кількісного аналізу розвитку небезпечних подій та оцінювання ризику. Визначення головних небезпечних подій. Застосування імовірнісних структурно-логічних моделей у розрахунках ризиків на прикладі дорожньо-транспортної пригоди.	Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.2 / І.11 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня, 9 балів
IV	ЛК 2. Організаційно-правові засади цивільного захисту в Україні. Організація цивільного захисту в Україні. Заходи цивільного захисту. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту. Сили цивільного захисту. Режими функціонування системи цивільного захисту. Особливості воєнного стану.	Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.3 / ЗН.1 / ЗН.4 / ЗН.5 / ЗН.6 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня
V	ПЗ 3. Класифікація надзвичайних ситуацій та прийняття управлінських рішень. Надзвичайні ситуації та їхня класифікація за причинами походження, територіальним поширенням і обсягами заподіяних або очікуваних збитків. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення. Класифікатор надзвичайних ситуацій.	Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.3 / ЗН.7 / ЗН.8 / ЗН.9 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня, 7 балів
VI	ЛК 3. Підготовка до надзвичайної ситуації та війни. Особливості завчасної підготовки до надзвичайних ситуацій. Формування особистої стратегії поведінки на випадок надзвичайної ситуації та війни. Рекомендований вміст «тризовної валізи»/«рюкзака безпеки». Види аптечок	Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.6 / Б.7 / І.12	Протягом тижня

Тиждень	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
	та їхній вміст. Підготовка оселі/житла до можливої надзвичайної ситуації. Оповіщення та інформування населення про надзвичайні ситуації. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.	Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	
VII	<p>ПЗ 4. Колективні та індивідуальні засоби захисту в разі надзвичайної ситуації.</p> <p>Види захисних споруд цивільного захисту та особливості їхнього використання. Умовні позначення захисних споруд та місць для укриття і покажчиків маршрутів до них. Евакуація та її види. Планування та організація евакуаційних заходів: евакуаційні органи, план і схема евакуації. Особливості евакуації населення в особливий період.</p> <p>Основні засоби індивідуального захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій (засоби захисту органів дихання та шкіри, медичні засоби захисту). Доступні для населення протигази, респіратори та найпростіші (саморобні) засоби. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації.</p>	<p>Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.3 / Б.5 / Б.7 / Б.8 / ЗН.16 / ЗН.17</p> <p>Передбачений час опрацювання – 3,6 год.</p>	Протягом тижня, 7 балів
VIII	<p>ЛК 4. Підтримка психічного здоров'я населення в умовах надзвичайної ситуації та війни.</p> <p>Небезпеки для цивільного населення під час бойових дій. Загальні правила виживання в умовах бойових дій. Особливості дій населення під час застосування окремих видів зброї. Дії у разі захоплення у заручники. Поведінка на блок-постах та під час комендантської години. Стрес, його ознаки та стадії. Загальні елементи першої психологічної допомоги. Характерні реакції людини під час кризових ситуацій та особливості їхньої нейтралізації. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій та станів.</p>	<p>Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.6 / Б.7 / Б.8 / Б.9 / Д.1 / Д.2 / І.12 / І.13 / ЗН.15</p> <p>Передбачений час опрацювання – 3,6 год</p>	Протягом тижня
IX	<p>ПЗ 5. Основи пожежної безпеки.</p> <p>Умови виникнення та припинення горіння. Показники пожежо- та вибухонебезпечності речовин і матеріалів. Класи пожеж. Заходи та засоби пожежної безпеки: первинні засоби гасіння пожеж, види та особливості застосування вогнегасників, системи протипожежного захисту та профілактика пожеж. Визначення видів та необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для оснащення об'єктів різного призначення. Планування евакуації людей з будівлі та умовні позначення на схемах евакуації.</p>	<p>Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / ЗН.14</p> <p>Передбачений час опрацювання – 3,6 год</p>	Протягом тижня, 7 балів
X	<p>ЛК 5. Захист від мін та вибухонебезпечних предметів.</p> <p>Наслідки від мін та вибухонебезпечних предметів. Ситуація в Україні. Нормативно-правові акти, які регулюють протимінну діяльність. Види мін та вибухонебезпечних предметів. Ознаки небезпечних територій. Правила безпечної поведінки на небезпечних територіях. Дії у разі виявлення мін та інших вибухонебезпечних предметів. Правила безпечної поведінки на місці події після вибуху. Правила позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами.</p>	<p>Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.10 / І.14 / І.15 / ЗН.18 / ЗН.19 / ЗН.20 / ЗН.26</p> <p>Передбачений час опрацювання – 3,6 год.</p>	Протягом тижня
XI	<p>ПЗ 6. Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.</p> <p>Охорона праці та її складові. Узагальнені чинники</p>	<p>Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для</p>	Протягом тижня, 7 балів

Тиждень	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
	середовища професійної діяльності. Класифікація умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників середовища професійної діяльності, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральний показник важкості та напруженості праці. Вплив умов праці на працездатність людини. Обґрунтування заходів щодо оздоровлення умов праці.	проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.14 / ЗН.38 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	
XII	ЛК 6. Радіаційний, хімічний та біологічний захист населення та територій. Сучасні загрози для ядерної та радіаційної безпеки України. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Рекомендації щодо дій у разі застосування тактичної та/або стратегічної ядерної зброї. Джерела хімічної небезпеки для населення України. Особливості наслідків застосування бойових отруйних речовин. Алгоритми дій у разі загрози виникнення та у разі раптового виникнення хімічної небезпеки. Біологічний захист населення та територій. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних речовин та біологічних речовин.	Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.3 / Б.4 / Б.5 / ЗН.10 / ЗН.11 / ЗН.12 / ЗН.13 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня
XIII	ПЗ 7. Порядок надання домедичної допомоги дорослим Алгоритм первинного огляду постраждалого. Стабілізація шийного відділу хребта. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів та звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів (допомога у разі удавлення). Визначення наявності дихання за допомогою прийому «чути, бачити, відчувати». Переведення потерпілого у стабільне бокове положення. Серцево-легенева реанімація, критерії її ефективності та умови припинення.	Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня, 7 балів
XIV	ЛК 7. Безпека та здоров'я працівників на роботі. Сутність процесу праці та її цінність. Державна політика у сфері безпеки та здоров'я працівників на роботі. Система управління безпекою та здоров'ям працівників на роботі. Страхування від нещасних випадків на роботі. Основи технічної безпеки та управління професійними ризиками. Виробниче середовище та його складові. Міжнародне співробітництво України з питань безпеки та здоров'я працівників на роботі.	Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.1 / Б.14 / ЗН.36 / ЗН.37 / ЗН.38 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.	Протягом тижня
XV	ПЗ 8. Домедична допомога у разі критичної кровотечі та ран. Види та ознаки кровотеч. Методи та техніка тимчасового зупинення зовнішніх кровотеч: прямий тиск на рану; застосування джгута Есмарха, джгута-турнікету, імпровізованого джгута (закрутки) та спеціальних джгутів; тампонування рани; максимальне згинання кінцівки в суглобі; накладення компресійної пов'язки на рану; накладання перев'язувального пакета типу ізраїльського бандажа. Десмургія. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики	Самостійне опрацювання теоретичних питань практичної роботи для проведення на занятті попередньої дискусії за рекомендованими джерелами інформації: Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25 Передбачений час	Протягом тижня, 7 балів

Тиждень	Тема, форма діяльності, план, короткі тези	Завдання, рекомендовані джерела інформації, год	Термін виконання, оцінювання
	та антисептики в польових умовах, використання підручних засобів для бинтування.	опрацювання – 3,6 год	
XVI	<p>ЛК 8. Основи домедичної допомоги. Актуальність домедичної допомоги та її нормативно-правове регулювання. Головне завдання та основні вимоги до надання домедичної допомоги. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CABС, MARCH). Порядки надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів. Методи та прийоми транспортування постраждалих із травмами.</p>	<p>Самостійне опрацювання питань лекції за рекомендованими джерелами інформації: Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25 Передбачений час опрацювання – 3,6 год.</p>	Протягом тижня
XVI	ЗАЛК		Протягом тижня, підсумкове контрольне опитування, 40 балів